

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت:

۵۲۶

شماره چاپ:

۱۴۶۱

تاریخ چاپ:

۱۳۹۰/۳/۱۶

نام دفتر:

مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۰۸۵۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۰/۳/۳۱

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح احتساب سابقه تدریس معلمان حق التدریس استخدامی
در آموزش و پرورش»

بیان مسئله

در سال ۱۳۸۸ به موجب «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در آموزش و پرورش (مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵)»، دولت موظف گردید کلیه معلمان حق التدریس را در طی مدت ۵ سال از تصویب این قانون به استخدام آموزش و پرورش درآورد.

همچنین براساس توافقنامه فی مابین وزارت آموزش و پرورش، سازمان تأمین اجتماعی، وزارت کار و امور اجتماعی و معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، طرح بیمه تأمین اجتماعی معلمان حق التدریس برای اولین بار از اول مهرماه ۱۳۸۸ به اجرا درآمد و بر مبنای دستورالعمل ابلاغی وزارت آموزش و پرورش، معلمان حق التدریس مدارس دولتی توانستند با پرداخت سهم حق بیمه مطابق مقررات تأمین اجتماعی از خدمات و حمایت‌های تأمین اجتماعی (شامل بیمه درمان، بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت، کمک هزینه ازدواج، بیمه بیکاری و...) استفاده کنند.

با وجود این به هنگام محاسبه سوابق بیمه‌ای و بازنشستگی با توجه به عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی برای معلمان حق التدریس در طول مدت فعالیت آنها، سابقه‌ای برای آنها قابل لحاظ کردن نبود. در همین راستا و به منظور حفظ حقوق این افراد و احتساب سوابق فعالیت آنها به هنگام محاسبه سوابق بیمه‌ای و بازنشستگی، طرح مذکور از سوی جمعی از نمایندگان به مجلس شورای اسلامی ارائه گردیده است.

ارزیابی کارشناسی طرح

۱. بررسی کلیات طرح

در طرح پیشنهادی مورد بررسی شرایطی در نظر گرفته شده است که معلمان حق التدریسی که به استخدام آموزش و پرورش در آمده یا در خواهند آمد بتوانند حق بیمه و بازنشستگی، سهم خود و دولت را که مربوط به سنوات خدمتشان است به صورت اقساطی به صندوق‌های بیمه و بازنشستگی پرداخت نمایند تا این سنوات خدمتی در احتساب سوابق این افراد در زمان بازنشستگی لحاظ گردد.

در این رابطه توجه به این نکته ضروری است که شرایط کاری و نوع قرارداد منعقد شده با معلمان حق التدریسی، این افراد را در زمره مشمولین قانون کار جمهوری اسلامی ایران قرار داده است. براساس ماده (۲۳) قانون یاد شده، مشمولین قانون کار از لحاظ دریافت حقوق یا مستمری‌های ناشی از فوت، بیماری، بازنشستگی، بیکاری، تعلیق، از کار افتادگی کلی و جزئی و یا مقررات حمایتی و شرایط مربوط به آنها تابع قانون تأمین اجتماعی خواهند بود.

مطابق قانون تأمین اجتماعی نیز افرادی که تحت هر عنوان در مقابل دریافت مزد یا حقوق کار می‌کنند اجباراً مشمول قانون تأمین اجتماعی محسوب می‌شوند و کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان تأمین اجتماعی است یعنی کارفرما مکلف است در موقع پرداخت حقوق و مزایا، سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده و تحت عنوان حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت (تأدیه) نماید.

همان‌گونه که در قانون تأمین اجتماعی با صراحت عنوان شده است در مورد معلمان حق التدریسی، وزارت آموزش و پرورش مکلف بوده است به عنوان کارفرما در زمان اشتغال معلمان حق التدریس معادل ۲۷ درصد از حقوق و مزایای آنان را بابت حق بیمه (به نسبت ۷ درصد سهم بیمه‌شده و ۲۰ درصد سهم کارفرما) به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید و در غیر این صورت هر یک از این افراد در صورت مراجعه به واحدهای اجرایی صندوق تأمین اجتماعی و ارائه مدارک لازم جهت طرح موضوع در کمیته‌های ادعای سابقه و یا در صورت طرح دعوی در مراجع قضایی ذیربط کل سابقه کارکرد آنان منظور شده و از این بابت نیز هیچ مبلغی از افراد ذینفع توسط سازمان تأمین اجتماعی دریافت نخواهد شد و وزارت آموزش و پرورش مسئول پرداخت کل دیون مربوطه خواهد بود.

براساس آنچه گفته شد به نظر می‌رسد که عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمان حق‌التدریسی و عدم احتساب سابقه خدمتی این افراد از سوی وزارت آموزش و پرورش تخلف از قوانین جاری کشور بوده و طرح و تصویب قانون جدید کمکی به حل مشکلات موجود نخواهد کرد و در واقع طرح مذکور را می‌توان نوعی مساعدت در حق وزارت آموزش و پرورش دانست تا طرحی برای رفع مشکلات معلمان حق‌التدریسی.

۲. بررسی جزئیات طرح

در تبصره‌های (۱) و (۲) طرح پیشنهادی آمده است «مدت پرداخت اقساط، معادل سابقه خدمتی هر یک از معلمان خواهد بود» و «در صورتیکه به هر دلیل پرداخت اقساط توسط این افراد متوقف شود سابقه منظور شده متناسب با اقساط پرداخت شده خواهد بود».

براساس مفاد این دو تبصره در صورتی که به عنوان مثال یکی از معلمان حق‌التدریسی با ۱۰ سال سابقه پس از پرداخت چند قسط حق بیمه مربوط به اولین سال خدمت فوت نماید، امکان برقراری مستمری بازنماندگان برای خانواده وی وجود نخواهد داشت و یا در صورتی که این فرد از کارافتاده کلی غیرناشی از کار شود نیز به دلیل ممنوعیت قانونی امکان برقراری مستمری از کارافتادگی کلی غیرناشی از کار برای وی وجود نخواهد داشت و... درحالی که با توجه به مفاد قانون تأمین اجتماعی در هر دو حالت اشاره شده مستمری برای بیمه شده و بازنماندگان وی از سوی سازمان تأمین اجتماعی برقرار خواهد شد و...

۳. عدم تعیین تکلیف در رابطه با موضوع پرداخت مبلغ ناشی از تأخیر در تأدیه کسور حق بیمه در طرح پیشنهادی

در قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط با موضوع بازنشستگی عنوان شده است در صورتی که در زمان‌های مقرر در قوانین و مقررات اشاره شده حق بیمه و بیمه بیکاری به صندوق‌های مربوطه تأدیه نگردد، علاوه بر تأدیه اصل حق بیمه و بیمه بیکاری پرداخت مبلغی به عنوان جریمه دیرکرد پرداخت حق بیمه و بیمه بیکاری نیز پیش‌بینی شده است که به این موضوع در طرح پیشنهادی هیچ اشاره‌ای نشده است و از آنجا که این امر موجب کاهش و تقلیل درآمد عمومی صندوق‌های مربوطه خواهد شد می‌تواند مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز تلقی گردد.

جمع‌بندی

با توجه به مطالب عنوان شده به نظر می‌رسد علت اصلی بروز مشکلات معلمان حق‌التدریسی در عدم احتساب سوابق خدمتی ایشان به عنوان سنوات مشمول بازنشستگی، عدم اجرای تعهدات قانونی وزارت آموزش و پرورش (به عنوان کارفرما)، در پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمان حق‌التدریسی به صندوق بازنشستگی مربوطه (سازمان تأمین اجتماعی) بوده است که این امر موجب شده است که معلمان حق‌التدریسی در طول مدت خدمت خود قبل از استخدام در آموزش و پرورش علاوه بر محروم بودن از خدمات بیمه‌ای درمانی سوابق خدمتشان نیز جزء خدمات مورد پذیرش صندوق‌های بازنشستگی به عنوان سنوات خدمتی لحاظ نشود.

بنابراین با تصویب طرح پیشنهادی:

۱. معلمان حق‌التدریسی ملزم به پرداخت حق بیمه و بازنشستگی سهم خود و سهم کارفرما به صندوق بازنشستگی مربوطه خواهند شد و به این دلیل در بدو استخدام با یک بدهی سنگین ناشی از عدم اجرای قوانین مرتبط با بیمه و بازنشستگی که تکلیف کارفرما (وزارت آموزش و پرورش) بوده است مواجه می‌گردند که البته مقرر گردیده است که این بدهی سنگین را به صورت اقساط پرداخت نمایند.
۲. صندوق‌های بازنشستگی و بیمه‌ای مبلغ قابل توجهی را دریافت خواهند کرد که بابت آن تاکنون هیچ خدمتی ارائه نداده‌اند.
۳. وزارت آموزش و پرورش نیز از تخلف آشکار قانونی خود در رابطه با عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمان حق‌التدریسی که قانوناً مکلف به پرداخت آن به صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی بوده است مبرا خواهد شد.

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب عنوان شده به نظر می‌رسد بر خلاف آنچه که در مقدمه (دلایل توجیهی) طرح اشاره شده است طرح پیشنهادی کمکی به معلمان حق‌التدریسی در جهت رسیدن به حقوق قانونی خود در رابطه با لحاظ شدن سنوات خدمتشان جزء سوابق خدمتی قابل احتساب در صندوق بازنشستگی محسوب نمی‌شود، زیرا ایشان با استناد به قوانین موجود می‌توانند در جهت احقاق حقوق از دست رفته خود اقدامات لازم را معمول دارند.

بنابراین نیازی به تصویب این طرح نیست.